

N:o 44.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående försäljning af kongl. dramatiska teatern och inköp för statsverkets räkning af fastigheten n:o 41 i kvarteret Blasieholmen i Stockholm; gifven Stockholms slott den 12 mars 1897.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

att kongl. dramatiska teaterns byggnad med tomt må för ett pris af 250,000 kronor försäljas med tillträdesrätt för köparen då dramatiska teaterns verksamhet derstädes kommer att upphöra;

att fastigheten n:o 41 i kvarteret Blasieholmen, hvari den s. k. svenska teatern förut varit inrymd, må jemte alla dertill hörande inventarier och dekorationer, som tillhöra fastighetens nuvarande egare, för statsverkets räkning genom teaterbyggnadskonsortiets försorg för en köpeskillning af 500,000 kronor inköpas samt tillika med de inventarier, som nu finnas vid dramatiska teatern och äro statens tillhörighet, från och med den dag, då den nya operabyggnaden af nämnda konsortium till statsverket öfverlemnas, mot hyra upplåtas åt den eller dem, som åtaga sig att på ett konsten värdigt sätt derstädes uppehålla den dramatiska teaterns verksamhet;

att köpeskillingen för ifrågavarande fastighet må på det sätt erläggas, att staten öfvertager betalningsansvaret för i egendomen in-tecknad gäld till belopp af 250,000 kronor, att inlösas på sätt nedan säges, och att till gäldande af återstoden af köpeskillingen, 250,000 kronor, användes köpeskillingen för dramatiska teatern;

att omförmälda i fastigheten n:o 41 i kvarteret Blasieholmen in-tecknade belopp, 250,000 kronor, må efter skedd uppsägning genom teaterbyggnadskonsortiets försorg inlösas, för hvilket ändamål medel in-till nyssnämnda belopp må förskjutas från den reservfond, hvilken kon-sortiet enligt kontrakt den 15 juni 1891 skall till Kongl. Maj:ts dispo-sition öfverlemna; samt

att nyssnämnda fastighet må till motsvarande belopp gravationsfri ingå i sagda reservfond, till dess att det belopp, som ur fonden för-skjutits för den in-tecknade gäldens infriande, hunnit återbetalas genom fastighetens afkastning.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Claës Wersäll.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars 1897.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 CHRISTERSON,
 WERSÄLL,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wersäll anförde i underdånighet:

I nådig proposition af den 10 mars 1892 föreslog Eders Kongl. Maj:t Riksdagen att medgifva,

att dramatiska teaterns byggnad med tomt finge försäljas med tillträdesrätt för köparen den dag, då den nya operabyggnaden af teaterbyggnadskonsortiet till statsverket öfverlemnades;

att fastigheten n:o 41 i kvarteret Blasieholmen, hvari den s. k. svenska teatern förut varit inrymd, finge jemte den nämnda teater förut tillhöriga materiel, som för kongl. operan förhyrdes, för statsverkets räkning för en köpeskillning af 450,000 kronor inköpas samt från och med sistnämnda dag mot hyra upplätas åt den eller dem, som åtog sig att på ett konsten värdigt sätt derstädes uppehålla den dramatiska teaterns verksamhet, dock att genom inköpet rubbning ej skulle vållas i den genom kontrakt den 12 juni 1891 mellan chefen för finans-

departementet, å Kongl. Maj:ts och kronans vägnar, samt hofkapellmästaren C. Nordqvist, angående operaverksamhetens uppehållande under tiden för kongl. stora teaterns ombyggnad, upplåtna dispositionsrätt öfver omförmälda fastighet;

att köpeskillingen för ifrågavarande fastighet måtte på det sätt erläggas, att staten öfvertog betalningsansvaret för i egendomen in-tecknad gäld till belopp af 250,000 kronor, att förräntas och amorteras med den för fastigheten inflytande hyra, samt erlade återstoden af köpe-skillingen med 100,000 kronor vid tillträdet och med 100,000 kronor inom tre månader derefter;

att tillgång till sistomförmälda belopp af sammanlagdt 200,000 kronor måtte beredas genom upptagande hos teaterbyggnadskonsortiet, mot statsverkets ansvarighet, af ett lån å enahanda belopp för tiden till dess den nya operabyggnaden blefve till statsverket öfverlemnad; samt

att för återgåldande af berörda lån, derå räntan borde bestridas af den för fastigheten inflytande hyra, finge användas köpeskillingen för dramatiska teatern äfvensom, i den mån sådant kunde erfordras, hvad af hyresmedlen för fastigheten under sistnämnda tid återstode efter afdrag af räntor samt onera och kostnader.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning blef icke af Riksdagen bifallen, hvartill anledningarne förnämligast torde hafva varit att söka dels deruti att med afseende på den jemförelsevis långa tid, som då ännu återstod, innan den nya operabyggnaden blefve fullbordad, frågan ansågs för tidigt väckt, dels ock deruti att det såsom ett led i de ifrågasatta anordningarne ingående förslaget, att statsverket skulle ikläda sig ansvarighet för ett lån till belopp af 200,000 kronor, ansågs mindre tilltalande.

Då emellertid numera all anledning finnes att antaga, att den nya operabyggnaden kommer att i fullfärdigt skick öfverlemnas till statsverket den 1 juli nästkommande år, har jag så mycket mera ansett det vara min pligt att ånyo bringa under öfvervägande den för den dramatiska konstens framtid i vårt land synnerligen magtpåliggande frågan om anskaffande af ny lokal för kongl. dramatiska teatern, som denna fråga nu synes kunna vinna en tillfredsställande lösning, utan att statsverket derigenom vare sig drabbas af kostnader eller nödgas ikläda sig ansvarighet för skuld.

Till en början tillåter jag mig erinra om den utredning rörande beskaffenheten af dramatiska teaterns och f. d. svenska teaterns lokaler ur synpunkten af trygghet mot eldfara, rörande värdet af de båda teaterbyggnaderna med tillhörande tomter samt rörande svenska teaterns

lämplighet såsom dramatisk teater, hvilken den 10 mars 1892 anmäldes inför Eders Kongl. Maj:t och fortfarande i allt väsentligt eger giltighet.

Sedan dåvarande chefen för finansdepartementet anmodat öfverståthållareembetet att från vederbörande inhemta yttrande, i hvilken mån hvardera af de båda teatrarne uppfylde de fordringar, hvilka ur synpunkten af trygghet mot eldfara borde ställas på en teaterbyggnad, öfverlemnade öfverståthållareembetet med skrifvelse den 29 februari 1892 inhemtadt yttrande i ämnet från stadsarkitekten L. Hedin, brandchefen, kommandörkaptenen B. Hollstén, öfveringenjören vid Stockholms gasverk A. Ahlsell samt öfveringenjören vid Stockholms vattenledning A. O. Alrutz. Desse besigtningmän hade, med åberopande af den kännedom af nämnde teatrar, de äfven till följd af flere förutgående besigtningar inom dem egde, afgifvit följande utlåtande.

Af förekommen anledning hade öfverståthållareembetet för flera år sedan anbefalt en noggrann besigtning och undersökning af säkerhetsförhållandena inom alla hufvudstadens teatrar och så väl med ledning af de utlåtanden, som af vederbörande besigtningmän afgifvits, som ock på grund af öfverståthållareembetets kungörelse den 29 maj 1888 meddelat föreskrifter om nödiga förändringar och förbättringar inom dessa teatrar för beredande af större trygghet för publik och teaterpersonal med fästadt afseende hufvudsakligen på eldfara, och dämera hade också inom samtliga teatrar vidtagits alla de förbättringar, som varit af närmaste behof påkallade och utan allt för stora svårigheter och kostnader kunnat åstadkommas. Således hade äfven dramatiska teatern och svenska teatern undergått väsentliga förändringar och förbättringar, hvilka ansetts nödiga för beredande, så långt möjligt varit, af säkerhet mot eldfara, och senast under föregående höst hade den sistnämnda teatern undergått ytterligare förbättringar i och för dess apterande till kongl. opera, hvilka åtgärder äfven af besigtningmännen, enligt uppdrag af öfverståthållareembetet, blifvit besigtigade den 1 december 1891 och i alla delar godkända.

Om begge de ifrågavarande teatrarne gälde emellertid fortfarande, att vid dem likasom vid andra teatrar, hvilka uppförts enligt hittills brukligt byggnadssätt, med deras inre brännbara konstruktion, deras oundgängliga maskineri och deras upplag inom huset af dekorationer samt lätt antändbara attributer och kostymer anledningar funnes till eldfara, hvilka endast med iakttagande af den yttersta vaksamhet kunde undvikas och hvilka eljest kunde medföra fara ej mindre för publik och personal än äfven för kringliggande egendomar.

Hvad nu särskildt anginge *dramatiska teatern*, komme härtill den

omständigheten, att den vore instängd mellan höga hus å granntomterna, mellan hvilka och sjelfva teatern funnes endast ytterst trånga passager. I betraktande häraf vore dramatiska teatern således, jemte farorna inifrån, äfven hotad af sådana utifrån från kringliggande hus, och visst vore, att, derest en svårare eldsvåda skulle utbryta inom teatern, farorna för hela kvarteret vore oberäkneliga, så mycket mer som en ordnad eldsläckning här vore svår, om ens möjlig, att organisera.

På grund häraf och oaktadt teatern i visst afseende hade det fördelaktigaste läge, som kunde tänkas för en teater i hufvudstaden, eller vid dess förnämsta torg eller park, och oaktadt de förbättringar, som der under senare år blifvit gjorda för beredande af ökad trygghet, vore besigtningmännen af den öfverensstämmande åsigt, att densamma, som i så många afseenden afveke från stadgade föreskrifter i författningarna rörande teatrar i Stockholm, på långt när icke uppfylde de fordringar, hvilka ur synpunkten af trygghet mot eldfara borde ställas på en teaterbyggnad.

Beträffande *svenska teatern* hade besigtningmännen icke kunnat underlåta att fästa uppmärksamhet på faran af de många fönster, som funnes å scenens inre del mot tomten n:o 40, hvilka fönster besigtningmännen ansett kunna medföra fara för sistnämnda tomt i händelse af större eldsolycka. Dessa fönster hade dock funnits från tiden då teatern uppfördes.

Såsom en anmärkning mot svenska teatern måste äfven framhållas, att densamma i flera afseenden afveke från nu gällande föreskrifter rörande teatrar och att dess närbelägenhet till andra egendommar kunde blifva för dessa olycksbringande; likaså syntes anordningen af de djupt liggande sittplatserna i förlängningen af tredje radens fond vara för den der inrymda åskådarepersonalen så väl i sanitärt som annat hänseende olämplig samt rent af lifsfarlig, derest panik skulle uppstå. Besigtningmännen ansåge således, att dessa platser borde borttagas och utrymmet afstängas från radens öfriga platser medelst en rabbitsvägg eller annat brandfritt ämne.

Jemte erinran att svenska teatern på alla yttersidorna vore åtkomlig och att släckning vid en inträffad eldsvåda här således kunde åstadkommas lättare än vid andra teatrar, ansåge sig besigtningmännen rörande denna teater kunna afgifva det omdöme, att densamma, med ofvannämnda undantag, vore inredd med iakttagande af nödig omtanka för publikens och personalens säkerhet och att — om ändringar i nyssnämnda anmärkta hänseenden rörande tredje raden och fönstren i scenens fond vidtoges samt bestrykning med eldfärg eller annat mot eld

skyddande ämne gjordes å allt trävirke inom scenen — teatern, ehuru icke fullständigt, dock i väsentliga delar kunde anses uppfylla de fordringar, hvilka ur synpunkten af trygghet mot eldfara borde ställas på en teaterbyggnad; och stode den i detta afseende ojämförligt mycket högre än dramatiska teatern.

Genom embetsskrivelse den 4 februari 1892 hade vidare departementschefen uppdragit åt löjtnanten vid väg- och vattenbyggnadskåren P. A. L. Lindahl att med biträde af två utaf honom tillkallade sakkunnige män verkställa uppskattning af värdet å de båda ifrågasvarande teaterbyggnaderna, med föreskrift dervid att värderingen af dramatiska teaterns hus borde ega rum under antagande att vid försäljningen stadgande meddelades, att egendomen ej finge af nye egaren till teater användas. Tillika anmodades löjtnanten Lindahl att jemte omförmälde sakkunnige män afgifva yttrande, huruvida f. d. svenska teatern med hänsyn ej mindre till scenens och salongens konstruktion än äfven till erforderliga utrymmen och öfriga anordningar för de uppträdande sujetternas bekvämlighet motsvarade de fordringar, som borde ställas på en dramatisk teater. Det sålunda infordrade yttrandet afgafs den 22 i nyssnämnda månad af löjtnanten Lindahl jemte de af honom tillkallade sakkunnige männen, stadsarkitekten L. Hedin och byggmästaren A. G. Sällström.

Enligt hvad af berörda yttrande inhemtas har dramatiska teaterns tomt, som är belägen å fri och egen grund, en areal af 12,417,75 kvadratfot = 1,094,5 kvadratmeter med en längd åt Kungsträdgårdsgatan af 78,5 fot = 23,31 meter och ett djup af 207 fot = 61,46 meter samt smalnar mot öster, så att dess längd der utgör endast omkring 38 fot = 11,28 meter, vettande mot ett öppet utrymme mellan tomterna.

För ett rätt bedömande af tomtens värde borde, enligt den i omförmälde yttrande uttalade åsigt, hänsyn tagas mindre till tomtens areal än till den fasadsträcka, som åt Kungsträdgårdsgatan kunde bebyggas. Då, såsom förut omnämnts, denna sträcka utgjorde endast 78,5 fot = 23,31 meter och tomten från vester räknadt genast smalnade inåt, insåges lätt, att en byggnad med tidsenliga boningslägenheter i förhållande till tomtens fördelaktiga läge svårligen här kunde åstadkommas, utan endast mindre bostäder erhållas. Å den korta sträckan åt öster mot det öppna utrymmet kunde äfven ett boningshus, ehuru endast af tre våningars höjd, uppföras, men med jemförelsevis enkla bostäder, börande i sådant fall huset indragas så, att det komme i linie med huset på tomten n:o 15, som hade fönster mot utrymmet. Det öfriga af tomten måste således användas till gårdsrum med nödiga uthus och dylikt. Vidare måste hän-

syn tagas till markens dåliga beskaffenhet samt svårigheten att bygga intill grannarnes höga hus utan att skada dessa. Slutligen vore att märka, att i köpet inginge värdet af de materialier, som erhöles efter rifningen af de gamla husen. Af den erfarenhet, som nyligen vunnits vid fråga om rifningen af kongl. operahuset, syntes vara ådagalagdt, att värdet af de efter rifningen erhållna materialierna knappt motsvarades af rifningskostnaderna, helst under tider, då byggnadsverksamheten låge nere och således användning för byggnadsmaterialier saknades. Under sådana förhållanden och oaktadt i värderingsinstrument af den 3 mars 1881, upprättadt af öfverintendentsembetet, husets gamla materialier varit uppskattade till 25,000 kronor, ansåge de sakkunnige, att under nuvarande förhållanden icke något värde kunde åsättas sjelfva byggnaden, om den skulle rifvas. Återstode således tomtens värde endast och allenast efter tomtpris, och hade de sakkunnige ansett detsamma kunna upptagas till ett pris af minst 12 kronor per qvadratfot och tomten således i jemnt tal uppskattas till omkring 150,000 kronor. Denna värdering förutsatte likvisst, att tomten skulle användas i och för uppförande af privatbostäder, men dess förträffliga, centrala läge syntes de sakkunnige icke utesluta möjligheten af att en spekulation för annat ändamål här kunde komma i fråga, då det angifna värdet antagligen vore för lågt.

Hvad derefter anginge frågan om värdet af den för kongl. operans räkning till provisorisk lokal nu förhyrda fastigheten n:o 41 i kvarteret Blasieholmen, i den händelse densamma skulle för statens räkning inköpas, hade de sakkunnige efter verkställda besigtningar och noggrant öfvervägande kommit till följande resultat. Tomten till denna byggnad, som är belägen å fri och egen grund vid hörnet af Teatergatan och Blasieholmsgatan och mot tomten n:o 40 i norr samt tomten n:o 11 i söder, innehåller i areal 23,872 qvadratfot = 2,104,3 qvadratmeter. Den å tomten uppförda byggnaden med tillhörande teater, som har tre å fyra våningar och på tre sidor är indragen från tomtgränsen, är brandförsäkrad i Stockholms stads brandförsäkringskontor för 526,000 kronor, i hvilket värde inbegripas inventarier, såsom lysapparater, gas-, vatten- och ringledning, fasta stolar och bänkar samt sceninredning och fast maskineri till ett värde af 89,948 kronor.

Med hänsyn å ena sidan till det minskade värde, egendomen genom bristande underhåll och skötsel fått sedan år 1874, då densamma uppfördes, men å andra sidan äfven till de förbättringar i afseende å inredning m. m., som byggnaden nyligen undergått, ansåge de sakkunnige sig kunna uppskatta byggnaden i dess nuvarande skick till

ett värde af 500,000 kronor. Härtill borde då läggas värdet af sjelfva tomten, uppskattad till 6 kronor per qvadratfot, eller i jemnt tal 150,000 kronor, hvadan hela egendomen med hus och tomt skulle uppgå i värde till 650,000 kronor.

Beträffande frågan om sist omförmälda teaterbyggnads lämplighet till dramatisk teater hafva de sakkunnige förklarad, att de ansåge salongen med de lokaler, som tillhörde densamma och sålunda vore afsedda för publiken, hvad beqvämlighet och anordningar i öfrigt beträffade väl uppfylla på dem ställbara anspråk. Den anmärkning, man ofta hört framställas mot salongens mindre goda egenskaper i akustiskt hänseende, syntes deremot icke helt och hållet sakna befogethet. Vid jemförelsen med de gamla kongl. teatrarne, som hade ett äldre och hvad utrymmet beträffade mindre tillfredsställande byggnadssätt och dessutom vore icke obetydligt mindre än denna, utfölle omdömet som naturligt till nackdel för den större lokalen. Att den kraftiga och goda ventilation, som funnes å f. d. svenska teatern, äfven torde göra sitt till att försvaga det tydliga hörandet på vissa platser, vore antagligt, men detta förhållande kunde icke ändras, utan komme att på hvarje tidsenlig lokal utöfva sitt, om än ringa, inflytande. Ehuru de sakkunnige således för sin del vore af den mening, att de akustiska förhållandena här ingalunda vore af afsevärdt dålig art, ansåge de dock, att genom några smärre förändringar af lokalen dessa förhållanden kunde ej oväsentligt förbättras. Sålunda syntes betydligt kunna vinnas genom att borttaga den del af tredje raden, som vore förlagd i fonden och utdragen bakom den egentliga omfattningsmuren till salongen på sådant vis, att en vägg här uppsattes i plan med omfattningsmuren; vidare skulle det sannolikt verka fördelaktigt för ljudfördelningen, om parkettens gradiner och golf belades med mjuka mattor med mera dylikt. Några förbättringar af anordningarna inom hufvudentréen för att förhindra det drag inom parketten och dess korridorer, som nu tidtals förmärktes, vore äfven välbehöfliga och särdeles lätta att åstadkomma. Hvad sjelfva scenen och dess inredning beträffade, vore densamma enligt de sakkunniges åsigt i alla afseenden tillfredsställande för en dramatisk teater, ehuru der nu införda anordningar för operans provisoriska inrymmande som naturligt ej vore fullt tidsenliga och af mönstergill beskaffenhet. Scenpersonalens lokaler, såsom klädloger, artistfoyer med mera, kunde göras tillfredsställande i och med de förändringar, som blefve en följd af de nuvarande passageras till egendomen n:o 40 i kvarteret Blasieholmen borttagande. Å magasinsutrymmen för dekorationer och framför allt möbler syntes deremot komma att blifva någon brist, helst

om en jämförelse gjordes till exempel med den nuvarande dramatiska teatern. Toges deremot utländska teatrar som norm, blefve detta förhållande ganska vanligt, ty der vore som bekant genom förordningar föreskrifvet, att dekorations- och andra magasin ej finge finnas inom teatern, utan skulle förläggas utomhus. Genom detta arrangement fördyrades emellertid ej oväsentligen arbetet med transporter och dylikt, ehuru som naturligt teaterns eldfara afsevärdt minskades. Lämpliga magasinsutrymmen i närheten af f. d. svenska teatern syntes ej heller svåra att erhålla, om så skulle behövas.

Såsom en sammanfattning af det i detta afseende anförda hafva de sakkunnige som sin åsigt uttalat, att den ifrågavarande teatern, efter det en del smärre förändringar och förbättringar blifvit vidtagna, i allt väsentligt lämpade sig för en dramatisk teater.

Med anledning deraf att i båda de omförmälda utlåtandena ur olika synpunkter förordats borttagande af den del af tredje raden å f. d. svenska teatern, som i fonden är utdragen bakom den egentliga omfattningsmuren, hade departementschefen inhemtat, att den minskning i recettinkomst, som af en sådan åtgärd skulle orsakas, blefve föga afsevärd. Med de vid operaföreställningar gällande biljettpris lemnade f. d. svenska teaterns salong vid utsåldt hus en recettinkomst af 2,190 kronor. I händelse nyssnämnda del af tredje raden borttoges, skulle en minskning i inkomsten uppstå af 43 kronor 50 öre.

Till den utredning, för hvilken sålunda blifvit redogjort, har jag endast att lägga, att till förebyggande af den utaf ofvan omförmälda besigtningmän påpekade fara, som vid uppkommande eldsolycka kunde för angränsande tomt uppkomma genom de fönster, som funnes å inre delen af svenska teaterns scen, af vederbörande myndigheter godkända förändringsåtgärder beträffande sagda fönster numera blifvit vidtagna.

Egarne af svenska teatern hafva i skrift af den 28 sistlidne januari förklarar sig villiga att till ett pris af 500,000 kronor försälja svenska teatern med alla till densamma hörande inventarier och dekorationer, hvilket anbud är gällande intill utgången af nästkommande april månad. Tillträdet af egendomen skulle ega rum, då nuvarande hyresgästen, Eders Kongl. Maj:t och kronan, komme att aflemna densamma. Köpeskillingen skulle erläggas dels genom öfvertagande af ett i egendomen intecknadt lån i Stockholms stads brandförsäkringskontor

till belopp af 250,000 kronor, löpande med 4 procent årlig ränta, dels kontant med återstående 250,000 kronor.

Tillgång till betäckande af den kontanta köpeskillingen skulle beredas genom försäljning af nuvarande dramatiska teatern med tillhörande tomt. I sådant afseende föreligger ett af fullt vederhäftig köpare den 23 sistlidne februari afgifvet skriftligt anbud, i hvilket denne erbjuder sig att inköpa nämnda fastighet till ett pris af 250,000 kronor, att betalas vid tillträdet, hvilket skulle ega rum, då teaterns verksamhet i nämnda fastighet komme att upphöra. Enligt nämnda anbud, hvilket likväl endast gäller intill den 10 nästkommande april, förbinder sig köparen att, om anbudet antages, icke under den tid, egendomen af honom eges, derstädes bedriva teaterörelse eller att, i händelse köparen kommer, att ombygga fastigheten, derstädes uppföra någon ny teater.

I fråga om utsigterna för amortering af den i svenska teaterns fastighet in-tecknade skuld å 250,000 kronor anhåller jag att få nämna, att skriftligt anbud föreligger om förhyrande för en tid af tio år, räknadt från hösten år 1898, mot en årlig hyra af 35,000 kronor af svenska teaterns fastighet med alla dertill hörande inventarier och dekorationer, som tillhöra nämnda fastighets nuvarande egare, under förutsättning att åt anbudsgifvaren utan förhöjning i det utfästa hyresbeloppet tillika öfverlåtes dispositionsrätten till alla de inventarier, af hvad namn och beskaffenhet de vara må, som nu finnas vid dramatiska teatern och äro statens tillhörighet. Derjemte skulle anbudsgifvaren ikläda sig enahanda underhållsskyldighet beträffande ej mindre den förhyrda fastigheten än äfven samtliga ifrågavarande inventarier och dekorationer m. m. som den, hvilken åläge den association, som nu förhyrde dramatiska teatern.

Att det sålunda erbjudna hyresbeloppet äfven bör kunna utan svårighet utgöras, framgår deraf, att hyresmannen skulle ega att såsom stadiga intäkter påräkna Eders Kongl. Maj:ts bidrag, hvilket för närvarande utgör 8,285 kronor, hyra för schweizerilokalen 10,000 kronor, afgifter för öfverplaggens mottagande minst 3,500 kronor samt hyra för ett mindre kafé 600 kronor, eller således tillsammans 22,385 kronor, så att allenast omkring 13,000 kronor skulle behöfva för hyrans fyllande inspelas utöfver utgifterna i öfrigt. Då härtill kommer, att anbudsgifvaren erjudit sig att ställa säkerhet för hyreskontraktets fullgörande, lärer staten, om nämnda anbud kommer att antagas, kuuna i säker årlig inkomst af svenska teaterns fastighet under tio år från hösten år 1898 påräkna ett belopp af 35,000 kronor.

Såsom ofvan blifvit erinradt, utgör det i sagda fastighet intecknade belopp, för hvilket betalningsansvaret skulle af staten öfvertagas, 250,000 kronor, löpande med 4 procent ränta. Den årliga räntan utgör alltså 10,000 kronor. Om härtill läggas dels onera och utskylder för fastigheten, utgörande efter afdrag af utdelning från brandförsäkringskontoret, 520 kronor, ett belopp af 1,508 kronor, och dels kostnader för sådana reparationer, som icke skulle af hyresmannen bestridas, till belopp af högst 3,500 kronor, skulle således de årliga utgifterna för fastigheten, innan amorteringen börjat verka, utgöra omkring 15,008 kronor årligen. Då statens årliga hyresinkomst af fastigheten skulle utgöra 35,000 kronor, komme alltså ett årligt öfverskott af närmare 20,000 kronor att uppstå, hvilket vore disponibelt för amorteringens verkställande.

Ehuru sålunda, enligt min mening, statsverket skulle utan någon risk kunna till förräntande och amortering öfvertaga det ifrågavarande intecknade skuldbeloppet, har jag likväl, då tilläfventyrs ur principiela grunder erinringar skulle kunna framställas mot ett sådant statens öfvertagande af en inteckning, varit betänkt på ett annat sätt för sakens ordnande, vid hvilket någon dylik betänklighet icke skulle förekomma.

Enligt det med teaterbyggnadskonsortiet om uppförande af ny operabyggnad den 15 juni 1891 upprättade kontrakt skall konsortiet för bildande af en reservfond till understödjande af den framtida verksamheten i nya teaterbyggnaden ställa till Eders Kongl. Maj:ts disposition det kontanta öfverskott, som, efter fullgörande af konsortiets åtaganden, förefinnes af de till konsortiets förfogande ställda medel; och må dessa för bildande af reservfond afsedda medel ej understiga 500,000 kronor.

Med anledning af framställd förfrågan, huruvida, för den händelse det skulle anses önskligt, att det i svenska teaterns fastighet intecknade lån uppsades och inbetalades, teaterbyggnadskonsortiet vore villigt att förskjuta det belopp, som erfordrades för inbetalningen, äfvensom för kronans räkning afsluta köpet om svenska teatern, har konsortiet i skrifvelse af den 20 sistlidne februari förklarat sig så mycket mindre vilja undandraga sig att medverka till den framlagda planens förverkligande, som derigenom skulle förekommas, att, sedan kongl. operan öfverflyttat i det nya operahuset, dess nuvarande lokaler kunde komma i händerna på ett konkurrerande enskildt företag af liknande art, deraf med all sannolikhet ej obetydlig ekonomisk skada skulle uppkomma för kongl. operan, hvars bästa konsortiet, enligt sin uppgift, velat och ville på allt sätt främja. Under förutsättning att dramatiska teaterns nu-

varande byggnad finge försäljas och att försäljningssumman till belopp ej understigande 250,000 kronor finge för inköp af svenska teaterns fastighet disponeras, har derfore konsortiet förklarar sig villigt att på föreslaget sätt medverka till förvärfvandet af sistnämnda fastighet under vilkor, *dels* att Eders Kongl. Maj:t tilläte, att för inlösen af omförmälda in-teckning finge af reservfondens medel användas ett belopp intill 250,000 kronor, i hvilket fall svenska teaterns fastighet till motsvarande summa skulle gravationsfri ingå i fonden, till dess att det belopp, som derur tillsläppts för in-tecknade gäldens infriande, hunnit återbetalas genom fastighetens afkastning, *dels* att, så snart det nya operahusets aflemnande till kronan egt rum, i sammanhang hvarmed också reserv-fonden skulle öfverlemnas, konsortiets befattning med fastigheten och med de af köpet härflutna affärsförhållanden finge till annan, som af Eders Kongl. Maj:t bestämdes, öfverlemnas, en förutsättning, som be-tingades deraf, att konsortiet vid nämnda tidpunkt komme att upplösas, och hvars naturliga påföljd endast kunde leda till förenkling och båtnad vid förvaltningen, då derigenom värden af fonden och fastigheten kunde läggas i en och samma hand, exempelvis operastyrelsens.

I valet mellan de sålunda föreliggande båda alternativen i fråga om sättet för infriande af den svenska teaterns fastighet vidhäftande in-tecknade gäld — statsverkets omedelbara öfvertagande af densamma till förräntande och amortering eller dess inlösen genom förskott ur operans reservfond — synes mig det senare vara att föredraga. Genom anlitan- de af teaterbyggnadskonsortiets gjorda erbjudande undvikes hvarje skuld- sättning af statsverket och transaktionen inskränkes till en omplacering af en del af reservfondens tillgångar. Mot en dylik transaktion synes endast kunna anmärkas, att ett belopp af 250,000 kronor af reserv- fondens tillgångar vid fondens öfverlemnande till kronan kommer att varda placeradt i fastighet i stället för i värdepapper och sålunda icke omedelbart blir disponibelt för fondens ändamål, men denna omständighet lärer dock icke böra tillmätas afsevärd betydelse, alldenstund den dispo- nibla delen af fondens tillgångar årligen i mån af skeende amortering komme att åter fyllas och i öfrigt med de rikliga hyrestillgångar, som efter den nya operabyggnadens färdigblifvande komme att tillflyta opera- institutionen, något behof att under den jemförelsevis korta amorterings- tiden anlita ens så stor andel af reservfonden som den, hvilken i alla händelser blefve disponibel, icke bör kunna uppkomma.

I hyra för dramatiska teatern erlägger den mellan sagda teaters sjujetter bildade association, som för närvarande arrenderar teatern, ett belopp af 10,385 kronor. För svenska teaterns fastighet kan visserligen,

sedan densamma blifvit af statsverket inköpt, enligt hvad förut blifvit nämndt, påräknas en hyra af 35,000 kronor, men då denna skulle till större delen användas till den intecknade gäldens förräntande och amortering, skulle staten under amorteringstiden gå i mistning af ett inkomst-belopp, motsvarande den för dramatiska teatern för närvarande utgående hyran. Enligt Riksdagens medgifvande tillfaller emellertid sistnämnda hyra för den tid, under hvilken dramatiska teatern för närvarande är på arrende upplåten, eller tiden till utgången af det spelår, under hvars lopp den nya operabyggnaden varder färdig, de kongl. teatrarne pensionsinrättning, i följd hvaraf staten icke genom hyresbeloppets upphörande skulle komma att gå i mistning af någon hittills påräknad inkomst, hvarjemte bör erinras, att pensionsinrättningen ingalunda tillförsäkrats eller skäligen egt att påräkna någon utsträckning af den beviljade förmånen utöfver nyssnämnda tid. Sedan amorteringen af nyssnämnda intecknade gäld är bragt till slut, kommer att till disposition för teaterinstitutionens ändamål förefinnas en hyresinkomst af den nya dramatiska teatern till vida högre belopp än den för nuvarande dramatiska teatern utgående.

Af hvad jag nu anfört täcktes Eders Kongl. Maj:t finna, att ett säkerligen icke lätt återkommande tillfälle nu erbjuder sig att utan kostnad eller risk för statsverket vinna en tillfredsställande lösning af frågan om beredande af ny lokal åt dramatiska teatern i stället för den nuvarande, som i hvarje händelse inom kort måste utdömas; och tillåter jag mig alltså hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva,

att kongl. dramatiska teaterns byggnad med tomt må för ett pris af 250,000 kronor försäljas med tillträdesrätt för köparen då dramatiska teaterns verksamhet derstädes kommer att upphöra;

att fastigheten n:o 41 i kvarteret Blasieholmen, hvori den s. k. svenska teatern förut varit inrymd, må jemte alla dertill hörande inventarier och dekorationer, som tillhöra fastighetens nuvarande egare, för statsverkets räkning genom teaterbyggnadskonsortiets försorg för en köpeskilling af 500,000 kronor inköpas samt tillika med de inventarier, som nu finnas vid dramatiska teatern och äro statens tillhörighet, från och med den dag, då den nya operabyggnaden af nämnda konsortium till statsverket öfverlemnas, mot hyra upplåtas åt den eller dem, som åtaga sig att på ett konstnärsvärdigt sätt derstädes uppehålla den dramatiska teaterns verksamhet;

att köpeskillingen för ifrågavarande fastighet må på det sätt erläggas, att staten öfvertager betalningsansvaret för i egendomen intecknad

gäld till belopp af 250,000 kronor, att inlösas på sätt nedan säges, och att till gäldande af återstoden af köpeskillingen, 250,000 kronor, användes köpeskillingen för dramatiska teatern;

att omförmälda i fastigheten n:o 41 i kvarteret Blasieholmen in-tecknade belopp, 250,000 kronor, må efter skedd uppsägning genom teaterbyggnadskonsortiets försorg inlösas, för hvilket ändamål medel intill nyssnämnda belopp må förskjutas från den reservfond, hvilken konsortiet enligt kontrakt den 15 juni 1891 skall till Eders Kongl. Maj:ts disposition öfverlemna; samt

att nyssnämnda fastighet må till motsvarande belopp gravationsfri ingå i sagda reservfond, till dess att det belopp, som ur fonden förskjutits för den in-tecknade gäldens infriande, hunnit återbetalas genom fastighetens afkastning.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Fr. N:son Ihrfelt.
